

Medling: Definition, användningsområden, medlaren och parterna

Definition

Medling är

- *en stegvis process där en opartisk tredje part underlättar för parterna i en konflikt att komma fram till en ömsesidigt godtagbar överenskommelse,*
- *ett tillrättalagt samtalsforum där processen är lika viktig som målet,*
- *ett verktyg för att hantera konflikter (Lind, 2001).*

Användningsområden

Medling används inte vid en rad situationer, t ex vid uppfostran där tredje part (lärare, förälder, vuxen) ska säga ifrån angående ett kränkande, felaktigt eller farligt beteende. Medling används i sin rena form överlagt, där platsen noga väljs, liksom tidpunkten. Vid vardagsmedling kan man förenkla vissa detaljer men inte glömma bort att känslorna och behoven behöver uttryckas. Se f ö kap. 9.

Medlaren

- 1. Var opartisk.**
- 2. Var stödjande.** Språk som visar att du bryr dig. Skapa en icke-hotande stämning
- 3. Var inte dömande.** Motverka aktivt omdömen om vem som hade rätt och fel. Fråga inte: ”Varför gjorde du så?” utan ”Vad hände?” ”Hur känner du dig?”
- 4. Hjälp parterna att arbeta tillsammans. Hjälp dem att skilja mellan saken (d.v.s. problemet, beteendet) och personen (mellan göra och vara).**
- 5. Ge inte lösningsförslag. Låt parterna ta tid på sig för att arbeta igenom problemet (fakta och känslor). Hjälp parterna att se vad som är viktigt för dem själva och den andra (skilja positioner från underliggande behov och rädslor).**

Parterna

- definierar problemet (det är deras ansvar att hitta en lösning),
- identifierar, uttrycker och tar del av känslor och behov,
- bär huvudansvaret för att hitta en lösning,
- förhandlar och når överenskommelse.

Medlingsprocessen

1. **Förmöten med parterna**, flera möten vid behov. Tänk på att medlaren ska vara opartisk och neutral – och av parterna uppfattas som det. Medlingen är frivillig för parterna. Detta tas upp.
2. **Presentation av vad som ska hända under medlingen.** Parterna har informerats under förmöte. Detta upprepas vid mötet snabbt efter inledningsfraser. Skapa tillit till processen. En del i det är grundreglerna.
3. **Grundreglerna (vid skolmedling):**
 - a. Inte avbryta.
 - b. Inte anklaga/angripa. Inte använda skällsord.
 - c. Sekretess, d.v.s. inte berätta om det som har sagts under medlingen.
 - d. Söka lösningar.
4. **Kartläggning och analys av problemet.**

Vad är problemet? Berätta! Medlaren hjälper till med att vid behov ställa klargörande frågor. Bekräfta och uppmuntra parterna, neutralisera eventuella påhopp. Hjälプ parterna att skilja mellan fakta, tolkningar och känslor. Lyssna efter underliggande, kanske dolda, behov. För upp känslor och behov på bordet. Se hela tiden till tryggheten för parterna. Empati. Fördela ordet opartiskt och rättvist. **Sammanfatta** och för därigenom processen vidare. Frågan ”Vad vill du ska hända?” kan ställas för att få fram underliggande behov men också för att förbereda marken för lösningsförslag.
5. **Brainstorming, lösningsförslag.** ”Låt oss nu se vad ni har för förslag till lösningar på det här problemet” ”Vad kan du göra?” (Se vidare nedan under strategier.)
6. **Förhandling** Stryk oacceptabla lösningar och välj ut ett lösningspaket som tillgodoser båda/alla parternas djupare behov. Det ska vara konkreta, ”görbara” åtgärder. (Se också bilaga 12: Råd...)
7. **Gör en plan, en överenskommelse, ett avtal.** Vem gör vad? När?
8. **Uppföljning.** Tid och plats. (Vänta inte för länge!)

Vid skolmedling: ev. ”Vad kan du lära dig (båda parterna) av detta?”
Redan tidigare kan man ta upp följande fråga till *båda* parterna: ”Vad kunde du ha gjort annorlunda?”

Strategier för lösningsförslag och förhandling

(Obs arbeta *först* igenom det som har hänt. Glöm inte att låta parterna arbeta igenom och uttrycka vad de *känner*.) Ställ motsvarande frågor till båda parterna. Låt *inte* i brainstormingfasen parterna reagera på varandras förslag. Det kommer i förhandlingsfasen som inträder när det är slut med förslag.

I brainstormingfasen:

- Hur skulle du vilja ha det?
- Vad kan du bidra med?
- Kan du ge ytterligare förslag?
- Kan du föreställa dig ännu en lösning?
- Kan du föreställa dig en lösning som skulle fungera om ni inte var i konflikt?
- Vad tror du den andra parten, X, skulle vilja att du gjorde?

I förhandlingsfasen:

- Se det från den andra sidan.
- Kan du förklara hur det är rättvist för X?
- Vad händer om...?
- Om ni gör så, vad kommer att hända?
- ***Tag paus om det behövs.***
- Bryt upp och tala med parterna var för sig om det blir nödvändigt för att komma vidare.